

רשות ניירות ערך

החלטה בדבר דרישה לתשלום קנס אזרחי

בעניין: עולם זהב השקעות בע"מ (להלן: החברה)

רקע עובדתי ותיאור ההפרה:

ביום 20 בינואר 2009 הגישה החברה לרשות (אסמכתא 018933 – 06 – 2009) הודעה לעניין קיום דרישות ביטוח והיקפו ואישור רואה חשבון לעניין קיום דרישת ההון העצמי המזערי לפי החוק (להלן – הדוח השנתי). זאת בעוד שהיה עליה להגישו כבר ביום 31 במרץ 2008. יצוין, כי החברה הגישה דוח שנתי במועד, אך דוח זה כלל נתון לא נכון לעניין היקף הנכסים המנוהלים שהיו לחברה (ראה להלן).

החברה הגישה את הדוח השנתי במתכונת הנדרשת על פי החוק והתקנות, רק ביום 20 בינואר 2009, היינו באיחור של 294 ימים. בכך הפרה החברה, לכאורה, את הוראות סעיף 27(א) לחוק. לאור האמור, ביום 20 בינואר 2009, נשלחה לחברה הודעה בדבר כוונת יושב ראש הרשות לדרוש מהחברה תשלום קנס אזרחי. (להלן "ההודעה").

סכום הקנס המוטל על החברה עומד על סך של 106,502 ₪. בהתאם לסעיף 38ד(א) לחוק, מורכב סכום הקנס מסכום בסיסי בסך 15,480 ₪ ומסכום נוסף בגין הפרה נמשכת בת 294 ימים, מיום 1 באפריל 2008 ועד יום 19 בינואר 2009.

יצוין כי תחילה נשלחה לחברה הודעה בגין הפרת הוראת סעיף 27(ג) לחוק, לפיה על בעל רישיון לדווח **מיד** לרשות אם חדל להתקיים בו תנאי מן התנאים למתן רישיון. מנתוני הדוח השנתי שהוגש על ידי החברה לרשות ביום 27 במרץ 2008, (אסמכתא מס' 087627 – 06 – 2008, להלן "הדוח הראשון"), בו צויין סך שווי הנכסים המנוהלים של החברה כעומד על סך של 57,872,000 ₪, עלה כי החברה לא עמדה במועד זה בתנאי הביטוח על פי דין. סכום הביטוח שנערך לחברה נכון למועד הגשתו, היה נמוך בשיעור של 20.2% מהשיעור הנדרש על פי תקנה 4(ב) לתקנות הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות (הון עצמי וביטוח), התש"ס-2000 (להלן "התקנות") ביחס לשווי הנכסים המנוהלים המוצהר – והחברה לא דיווחה על כך מיידית לרשות.

לפיכך, ביום 10 בדצמבר 2008, נשלחה לחברה הודעה בדבר כוונת יושב ראש הרשות לדרוש תשלום קנס אזרחי בסך של 127,556 ₪ לפי סעיפים 38א(ד) ו-38ד(א) לחוק, בשל הפרה נמשכת של סעיף 27(ג) לחוק. (להלן "ההודעה הראשונה").

בתגובה להודעה הראשונה הודיעה החברה כי שווי הנכסים המנוהלים שצוין בדוח השנתי בטעות יסודו, וכי בפועל היה לחברה סכום מנוהלים של כ- 7.5 מיליון ₪ בלבד. החברה הסבירה כי סברה

בטעות שכל הלקוחות עימם סיכמה את דבר ניהול חשבונותיהם ששוים עמד סה"כ על כ - 50 מיליון ₪, חתמו עוד לפני 31 במרץ 2007 על יפויי כוח לטובת החברה בבנקים שבהם התנהלו חשבונותיהם ולכן דיווחה על שווי נכסים מנוהל הכולל את כל נכסיהם. מאוחר יותר התברר לחברה, שבתאריך 31 במרץ טרם חתמו כולם על יפויי כוח כאמור, כך שלמעשה שווי הנכסים המנוהל של החברה היה נמוך משווי הנכסים שדווח מטעמה לרשות ואשר לפיו נקבע על ידי הרשות מה סכום הכיסוי הביטוחי הנדרש של החברה על פי הדין. לתמיכה בטענת החברה, הועבר מטעמה לרשות מכתב מרואה החשבון שלה מיום 5 בינואר 2009, המאשר את שווי הנכסים הנמוך. החברה שלחה גם מכתב הבהרה מיום 12 בינואר 2009, ובו השתלשלות העניינים, ממנו עולה שוב, כי ליום 31 למרץ 2007 אכן היו לחברה יפויי כוח מלקוחות לפעול בנוגע לנכסים בשווי של כ - 7.5 מיליון ש"ח בלבד. כאמור, ביום 20 לינואר 2009 הגישה החברה לרשות את הדוח השנתי המתוקן.

טענות החברה :

בתגובה להודעה טענה החברה כי יש מקום לפטור אותה מדרישת הקנסות מהטעמים הבאים :

1. **סך שווי הנכסים המנוהל שדווח על ידי החברה בדוח הראשון ננקב בדוח זה למען הזהירות, על אף שלא היה נכון:** החברה מציינת בתשובתה להודעה, כי מר ריכטר (יו"ר הדירקטוריון בחברה), עבד עובר להקמת החברה כ"מנהל תיקים", כהגדרת החברה, בבנק לאומי. בפרק הזמן שחלף בין סיום עבודתו בבנק ועד לקבלת הרשיון לחברה, ניהל מר ריכטר נכסים של חמישה לקוחות בלבד. לאחר קבלת הרשיון לחברה, נחתמו הסכמים עם אותם לקוחות כנדרש, אך עד שחשבונות הלקוחות הועברו בסניפי הבנק של הלקוחות לסטאטוס של "חשבונות מנוהלים" בחברה, חלף זמן רב, שכן הבנקים ביקשו להחתים את הלקוחות על יפוי כח באופן אישי, ורוב הלקוחות שוהים על פי רוב בחו"ל. לטענת החברה, במועד הגשת הדוח השנתי, למען הזהירות, הוזן הסכום שנוהל על ידי החברה ליום 31 למרץ 2007, ככולל את כל הסכומים בחשבונות של לקוחות החברה, לרבות אלו שלא נחתם לגביהם יפוי כוח ועל כן לא בוצעה בהם כל פעילות. חישוב זה נעשה רק לשם הזהירות, מבלי שנלקחו בחשבון השלכות אפשריות לעניין חריגה כביכול מדרישות הביטוח.
2. **ההפרה תוקנה:** לטענת החברה, הדוח השנתי המתוקן נשלח על ידה עוד לפני קבלת ההודעה. החברה טוענת כי "למיטב ידיעתה", בדוח השנתי שהוגש לראשונה, הוזנו הסכומים שנוהלו על פי חישוב פנימי שנעשה בחברה, וכאמור, רק לאחר פניית הראשונה של הרשות, לאחריה הובהר כי נפלה טעות בהגשת הדוח הראשון, הזמינה החברה – בהתאם להנחית רואה החשבון שלה – אישורים מהבנק לגבי שיעור הסכומים שנוהלו. הדוח השני הוגש בהתאם לנתוני הבנק, אשר לא כללו את אותם חשבונות שלגביהם לא נחתם יפוי כח מאת הלקוח.
3. **תום לב וקיומו של כיסוי ביטוחי:** המשגה נעשה בתום לב וללא כל כוונה להטעות ומכל מקום לאורך כל תקופת פעילות החברה היה לחברה כיסוי ביטוחי לפחות כנדרש בתקנות.

4. **הגשת דוח שנתי הכולל טעות איננה מהווה הפרה:** לטענת החברה, רק אי הגשת דוח שנתי מהווה הפרה של סעיף 27(א) לחוק. החברה טוענת כי הגישה דוח, אלא שנפלה בו טעות בפרט מסויים, בתום לב, ולאחר שהרשות פנתה לחברה בעניין זה, הדבר טופל ותוקן. אין זה סביר שהדבר יהווה הפרה של סעיף 27(א) ויאפשר לרשות להטיל על החברה קנס גבוה בשל כך. גם העובדה שסכומי הקנס קבועים ולא ניתנים להפחתה, מלמדת שלא הגיוני שהחוק התכוון שהגשת דוח שנפלה בו טעות בתום לב מהווה הפרה של סעיף 27(א) ושהרשות תוכל להטיל לגביה אותו קנס כמו שהיא מטילה על חברה שלא הגישה דוח כלל.

דיון:

סעיף 27(א) לחוק קובע כדלקמן:

”בעל רשיון יגיש לרשות אחת לשנה הודעה לעניין קיום דרישות ביטוח והיקפו, ואם הוא תאגיד – גם אישור רואה חשבון לעניין קיום דרישת ההון העצמי המזערי לפי חוק זה.”

תקנה 8 לתקנות הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות (הון עצמי וביטוח), התש”ס – 2000 קובעת:

”(ג) חברה תמציא לרשות, לא יאוחר מ – 31 במרס של כל שנה, דוח על אלה:

(1)

(2)

...

(ד) חברה שהיא מנהל תיקים תמציא לרשות, יחד עם הדוח לפי תקנת משנה

(ג), דוח על שווי הנכסים הכולל למועדים הקבועים בתקנת משנה (ג)(1)....”

...

(ו) לדוחות לפי תקנות משנה (ג), (ד) ו – (ה) יצורפו דוחות, חתומים בידי רואה

חשבון, וביחס לחברה בידי רואה החשבון המבקר, באשר לנאותות או אישור הפרטים המובאים בהם, לפי העניין.”

טענות החברה אינן מתקבלות מהנימוקים המפורטים להלן:

טענת החברה ממנה עולה כי סך שווי הנכסים המנוהל שדווח על ידי החברה בדוח הראשון נקב בדוח זה “למען הזהירות”, על אף שלא היה נכון ולפיכך אין להטיל על החברה קנס, איננה מקובלת. מטענות החברה עולה כי סך שווי הנכסים המנוהל שצויין בדוח הראשון על ידי החברה, נקב על ידי החברה במודע ולא מתוך טעות. החברה לטענתה נקבה בסכום זה שהיה גבוה בהרבה מסך שווי הנכסים המנוהל האמיתי שהיה לחברה, רק “למען הזהירות” ומתוך מחשבה מוטעית, כי יש לציין סכום גבוה של שווי נכסים בדוח השנתי, גם אם איננו נכון וזאת למען הזהירות. התנהלות זו איננה מקובלת ופסולה. אין מדובר במשנה זהירות אלא בהימנעות מביצוע בדיקות חיוניות של הנתונים המהווים בסיס לפרטים שחובה לדווח אודותיהם בדוח השנתי על פי החוק.

על החברה היה לבצע בדיקה מדוקדקת בדבר סך שווי הנכסים המנוהל על ידה ולציין בדוח השנתי שהגישה לרשות את הסך המדויק של שווי הנכסים המנוהל על ידה. ההנחה כי ציון סכום גבוה, שאיננו נכון, עומד בחובת החברה על פי החוק איננה מתיישבת עם התכלית שלשמה נועדה הגשת דוח לרשות, שהינה מתן מידע אמיתי ומדויק לרשות, אודות שווי הנכסים המנוהל על ידי החברה. כאשר מוגש דוח שנתי הכולל נתון שגוי בעניין בסיסי כמו שווי הנכסים המנוהל, יש לראות את הדוח השנתי כאילו לא הוגש ואת החברה כמי שהפרה את הוראות הדין בעניין הגשת דוח שנתי כאמור. חובת הגשת דוח שנתי הקבועה על פי הדין, כוללת מעצם מהותה את החובה להגיש דוח הכולל נתונים נכונים ובדוקים. הגשת דוח כלשהו הכולל נתון מהותי שגוי כבמקרה דנן, לא יכולה להיחשב כהגשת דוח שנתי כנדרש על פי החוק. פרשנות אחרת עלולה לאיין את הוראת החוק בעניין, שכן תיווצר אפשרות שחברה תרשה לעצמה שלא להקפיד על ביצוע הבירורים הנדרשים בדבר הסכומים המנוהלים על ידה מבעוד מועד, תגיש דוח הכולל נתונים סתמיים או לא בדוקים כנדרש, ועדיין תחשב כמי שעומדת בדרישות החוק בעניין, על אף שמהותית לא קיימה אותן. פרשנות זו איננה סבירה.

טענת החברה בדבר תיקון ההפרה איננה מקובלת: כאמור, החברה הגישה דוח מתוקן לאחר משלוח ההודעה הראשונה בדבר כוונת הרשות לדרוש קנס בשל הפרת החובה על פי סעיף 27(ג) לחוק, לדווח לרשות בדבר אי עמידה בתנאי הביטוח. כאשר הובהר לה שציון סכום גבוה מדי של שווי הנכסים המנוהל על ידה, יוצר מצג של תת ביטוח, המתאים לשווי נכסים מנוהל נמוך. מאחר שההפרה תוקנה כאמור בהמשך להודעה הראשונה, לא ברור מה רואה החברה זכות לעצמה בטענתה כי ההפרה תוקנה לפני משלוח ההודעה. מכל מקום, יצויין כי תיקון הפרה הינו מובן מאליה ומתחייב ואין בעצם התיקון כשלעצמו כדי להוות שיקול להימנעות מהטלת קנס בשל אחרור בדיווח.

טענת החברה בעניין תום לב איננה מקובלת, ומכל מקום, הן טענה זו והן טענתה בדבר קיומו של כיסוי ביטוחי אינן רלוונטיות: כאמור, עולה מטענות החברה כי הנתון הלא נכון אודות שווי הנכסים המנוהל על ידה, צויין על ידה בדוח השנתי במודע ומבלי שדאגה לבצע בדיקה מדוקדקת של הנתונים המהווים בסיס לנתון זה. במקום בדיקה, נקבה החברה בסכום גבוה, "למען הזהירות". זוהי התנהגות רשלנית במידה שאינה מתיישבת עם תום לב. הוראת החוק בענייננו, איננה דורשת קיומה של כוונה על מנת שתקום אחריות בגין הפרתה, לפיכך טענת תום הלב של החברה איננה רלוונטית. על החברה מוטלת החובה לדאוג לליווי מקצועי בהתנהלותה ולהבטיח באמצעותו את קיום חובותיה החוקיות הכוללות בין היתר הגשת דוח שנתי לרשות בו יצוינו נתונים מדויקים ובדוקים.

באשר לטענת החברה בדבר קיומו של כיסוי ביטוחי, יצויין כי חובת עריכת ביטוח לחברה על פי החוק הינה חובה נפרדת, אשר הפרתה עלולה לגרור ביטול רשיון ניהול התיקים של החברה מכח סעיף 10(א)2 ביחד עם סעיף 8(ב)5 לחוק. אין טענה כי החברה הפרה חובה זו, ולא בגינה הוטל קנס על החברה.

טענת החברה לפיה הגשת דוח שנתי הכוללת טעות איננה מהווה הפרת סעיף 27(א) לחוק נדחית אף היא: כאמור, הגשת דוח שנתי בו נכללים פרטים מהותיים שגויים איננה מהווה עמידה בחובת

הגשת הדוח השנתי והדוח נחשב כאילו לא הוגש. הדברים מקבלים משנה תוקף כאשר הפרטים השגויים נמסרו במודע ותוך הימנעות מעריכת הבדיקות הנדרשות במועד. אפשרות לפיה גם חברה אשר תנקוט בדרך של נקיבת סכומים סתמיים (גם גבוהים מדי) ולא בדוקים, בדוח שנתי, תחשב כמי שעמדה בחובתה על פי החוק בעניין הגשת דוח שנתי, תרוקן הוראת החוק מתוכן ותמנע השגת המטרה שבבסיסה.

החלטה ודרישה:

לאור האמור נמצא כי החברה הפרה את הוראות סעיף 27(א) לחוק, כמפורט לעיל.

לפיכך, החברה נדרשת לשלם קנס בסך של 106,502 ₪ המוטל על פי החוק בגין ההפרה כאמור, בתוך 30 ימים ממועד מסירת החלטה זו.

תאריך

זוהר גושן, יו"ר